

مجموعه آموزش ترجمه و مفاهیم قرآن کریم
بر محور سوره‌ها

سطح متوسطه

کتابخانه
فقه
زبان قرآن

جلد دوم

گروه تدوین متون درسی
آموزش ترجمه و مفاهیم قرآن کریم

سرشناسه: محمدی، حمید، ۱۳۴۰ -
عنوان و نام پدیدآور: درسنامه فهم زبان قرآن پژوهش و تالیف حمید محمدی، سعید امینایی، محمد نظری و جمعی از پژوهشگران
حوزه و دانشگاه آبرای گروه تدوین متون درسی آموزش ترجمه و معالیم قرآن، برنامه‌ریزی محتوا پژوهشکده بین‌المللی آفاق
متخصصان نشر: قم: انتشارات دارالعلم، ۱۳۹۷ -
متخصصان ظاهری: ج: جدول ارتگی،
فروست: مجموعه آموزش ترجمه و مفاهیم قرآن کریم بر محور سوره‌ها
شابک دوره: ۹۷۸-۹۶۴-۲۰۲-۴۰۳-۱ ج ۹۷۸-۹۶۴-۲۰۲-۳۵۸-۲-۱ ج ۹۷۸-۹۶۴-۲۰۲-۴۰۳-۲ ج ۹۷۸-۹۶۴-۲۰۲-۴۰۳-۲
وضاحت فهرست نویسی: قیبا
باندانیت: ج ۳ (چاپ اول ۱۳۹۷) (فجیا)
باندانیت: بالای عنوان، سطح متوسطه
موضوع قرآن: ترجمه، صرف و نحو، اهداف آموزشی
رده بندی کنگره: ۱۳۹۷/۲۵۷۴ BP۶۵۱۷/۲۵۷۴
رده بندی دیویی: ۲۹۷/۱۰۷
شماره کتابشناسی ملی: ۵۵۴۱۷۵۵

فهم زبان قرآن

جلد دوم

برنامه‌ریزی محتوا: پژوهشکده بین‌المللی آفاق
گروه تدوین متون درسی «آموزش ترجمه و مفاهیم قرآن کریم»
پژوهش و تألیف جلد ۲: حمید محمدی، سعید امینایی، محمد نظری
و جمعی از پژوهشگران حوزه و دانشگاه

چاپ: احسان / اول - زمستان ۹۷

ناشر: انتشارات دارالعلم

قیمت: ۲۸۰۰۰ تومان

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه

دفتر قم: میدان روح الله، روبروی دبیرستان امام صادق (ع)،
نیش کوچه ۱۹، پلاک ۱۰ تلفن: ۰۲۵۳۷۷۴۴۲۹۸
دفتر تهران: خیابان انقلاب، ۱۲ فروردین، ساختمان تجاری ناشران،
طبقه همکف، پلاک ۱۶/۱۸، تلفن ۰۲۱-۶۶۹۷۳۸۰۹-۶۶۹۵۴۰۵

فهرست

- مقدمه ۹
- درس ۳۳: سوره مبارکه غاشیه (۱) ۱۶
متن سوره - نمایی از سوره - ترجمه - شرح واژگان (صَرِيع، لَاشِوْن، شُرُر، زَرَابِي) - نکته‌های ترجمه (انواع استفهام) - سیمای هدایتی سوره - در محضر معصومان علیهم‌السلام - سبک زندگی قرآنی - پرسش و تمرین سوره
- درس ۳۴: سوره مبارکه غاشیه (۲) ۲۶
متن سوره - نمایی از سوره - ترجمه - شرح واژگان (سُطْحَتْ، يُعَذِّبُ، اِيَاب) - نکته‌های ترجمه (تأثیرات کلمه «اِنَّمَا» بر جمله بعد از خود) - سیمای هدایتی سوره - در محضر معصومان علیهم‌السلام - سبک زندگی قرآنی
پرسش و تمرین سوره
- درس ۳۵: سوره مبارکه اعلیٰ (۱) ۳۴
متن سوره - نمایی از سوره - ترجمه - شرح واژگان (عَثَاء، اَحْوِي، نُفْرِي، نَيْتِرُو، يَتَجَنَّبُ) - نکته‌های ترجمه (کلمه «اِنْ» - سیمای هدایتی سوره - در محضر معصومان علیهم‌السلام - سبک زندگی قرآنی - پرسش و تمرین سوره
- درس ۳۶: سوره مبارکه اعلیٰ (۲) ۴۴
متن سوره - نمایی از سوره - ترجمه - شرح واژگان (تَرَكِّي، دُنْيَا، صُحُف) - نکته‌های ترجمه (کلمه «بَل» - سیمای هدایتی سوره - در محضر معصومان علیهم‌السلام - سبک زندگی قرآنی - پرسش و تمرین سوره
- درس ۳۷: سوره مبارکه طارق (۱) ۵۲
متن سوره - نمایی از سوره - ترجمه - شرح واژگان (طَارِق، ثَاقِب، صُلْب، تَرَانِب) - نکته‌های ترجمه (انواع معانی «اِنْ» - عبارت مِمَّ) - سیمای هدایتی سوره - در محضر معصومان علیهم‌السلام - سبک زندگی قرآنی - پرسش و تمرین سوره
- درس ۳۸: سوره مبارکه طارق (۲) ۶۰
متن سوره - نمایی از سوره - ترجمه - شرح واژگان (صَدْع، هَزَل، مَهَل) - نکته‌های ترجمه (کلمه «ذَات» - سیمای هدایتی سوره - در محضر معصومان علیهم‌السلام - سبک زندگی قرآنی - پرسش و تمرین سوره
- درس ۳۹: سوره مبارکه بروج ۶۸
متن سوره - نمایی از سوره - ترجمه - شرح واژگان (بُرُوج، اُخْدُوْد، نَقَمُوَا) - نکته‌های ترجمه (تفاوت «اِذ» و «اِذَا») - سیمای هدایتی سوره - در محضر معصومان علیهم‌السلام - سبک زندگی قرآنی - پرسش و تمرین سوره

- درس ۴۰: سوره مبارکه بروج (۲) ۷۸
- متن سوره - نمایی از سوره - ترجمه - شرح واژگان (بَطْش، وَّزَاء، وَدُود) - نکته‌های ترجمه (صفت و موصوف) -
 سیمای هدایتی سوره - در محضر معصومان علیهم‌السلام - سبک زندگی قرآنی - پرسش و تمرین سوره
- درس ۴۱: سوره مبارکه انشقاق (۱) ۸۶
- متن سوره - نمایی از سوره - ترجمه - شرح واژگان (اَنْشَقَّتْ، حُخَّتْ، تَخَلَّتْ) - نکته‌های ترجمه (کلمه «بَلَى») -
 سیمای هدایتی سوره - در محضر معصومان علیهم‌السلام - سبک زندگی قرآنی - پرسش و تمرین سوره
- درس ۴۲: سوره مبارکه انشقاق (۲) ۹۶
- متن سوره - نمایی از سوره - ترجمه - شرح واژگان (سَفَقَ، وَسَقَ، يُدْعُونَ) - نکته‌های ترجمه (کلمه «إِلَّا») - سیمای
 هدایتی سوره - در محضر معصومان علیهم‌السلام - سبک زندگی قرآنی - پرسش و تمرین سوره
- درس ۴۳: سوره مبارکه مطففین (۱) ۱۰۴
- متن سوره - نمایی از سوره - ترجمه - شرح واژگان (مُطَفِّفِينَ، يَسْتَوْفُونَ، كَالْوَالِدِ) - نکته‌های ترجمه (کلمه «عَلَى») -
 سیمای هدایتی سوره - در محضر معصومان علیهم‌السلام - سبک زندگی قرآنی - پرسش و تمرین سوره
- درس ۴۴: سوره مبارکه مطففین (۲) ۱۱۲
- متن سوره - نمایی از سوره - ترجمه - شرح واژگان (سَبْحِينَ، أَسَاطِيرَ، زَانَ) - نکته‌های ترجمه (کلمه «كَلَّا») - سیمای
 هدایتی سوره - در محضر معصومان علیهم‌السلام - سبک زندگی قرآنی - پرسش و تمرین سوره
- درس ۴۵: سوره مبارکه مطففین (۳) ۱۲۰
- متن سوره - نمایی از سوره - ترجمه - شرح واژگان (مَرْقُومٍ، خَتَامٍ، فَلْيَتَنَفَّسْ) - نکته‌های ترجمه (کلمات کلیدی
 «إِنْ» و «أَلَا») - سیمای هدایتی سوره - در محضر معصومان علیهم‌السلام - سبک زندگی قرآنی - پرسش و تمرین سوره
- درس ۴۶: سوره مبارکه مطففین (۴) ۱۲۸
- متن سوره - نمایی از سوره - ترجمه - شرح واژگان (مَرْقُومٍ، خَتَامٍ، فَلْيَتَنَفَّسْ) - نکته‌های ترجمه (ترکیب کان و
 صیغه‌های آن با فعل مضارع) - سیمای هدایتی سوره - در محضر معصومان علیهم‌السلام - سبک زندگی قرآنی
 پرسش و تمرین سوره
- درس ۴۷: سوره مبارکه انفطار (۱) ۱۳۶
- متن سوره - نمایی از سوره - ترجمه - شرح واژگان (اِنْتَثَرَتْ، بُعِثَتْ، عَزَى) - (ریشه و مشتقات «ع ذل») - نکته‌های
 ترجمه (کلمه «يَا») - سیمای هدایتی سوره - در محضر معصومان علیهم‌السلام - سبک زندگی قرآنی (مصدر ۱)
 پرسش و تمرین سوره
- درس ۴۸: سوره مبارکه انفطار (۲) ۱۴۶
- متن سوره - نمایی از سوره - ترجمه - شرح واژگان (فُجَّارًا، جَحِيمًا) - نکته‌های ترجمه (معنای جدید «باء») -
 سیمای هدایتی سوره - در محضر معصومان علیهم‌السلام - سبک زندگی قرآنی - پرسش و تمرین سوره

- درس ۴۹: سوره مبارکه تکویر (۱) ۱۵۴
 متن سوره - نمایی از سوره - ترجمه - شرح واژگان (كُوْرَتْ، اِنْكَدَرَتْ، مَوْءُوْدَةٌ، كَشِيْطَةٌ) - نکته‌های ترجمه
 (ترجمه تحت‌اللفظی و مفهومی) - سیمای هدایتی سوره - در محضر معصومان علیهم‌السلام - سبک زندگی قرآنی
 پرسش و تمرین سوره
- درس ۵۰: سوره مبارکه تکویر (۲) ۱۶۲
 متن سوره - نمایی از سوره - ترجمه - شرح واژگان (خُتْس، كُنْس، عَشْعَش) - نکته‌های ترجمه (واژه‌های
 اضداد) - سیمای هدایتی سوره - در محضر معصومان علیهم‌السلام - سبک زندگی قرآنی - پرسش و تمرین سوره
- درس ۵۱: سوره مبارکه عبس (۱) ۱۷۲
 متن سوره - نمایی از سوره - ترجمه - شرح واژگان (عَبَس، تَصَدَّى، تَلَهَّى) - نکته‌های ترجمه (حذف برخی از
 اجزاء جمله) - سیمای هدایتی سوره - در محضر معصومان علیهم‌السلام - سبک زندگی قرآنی - پرسش و تمرین سوره
- درس ۵۲: سوره مبارکه عبس (۲) ۱۸۲
 متن سوره - نمایی از سوره - ترجمه - شرح واژگان (أَقْبَر، أَنشَر، لَمَّا يَتَّقُص) - نکته‌های ترجمه (شیوه‌های بیان نفرین
 در زبان عربی) - سیمای هدایتی سوره - در محضر معصومان علیهم‌السلام - سبک زندگی قرآنی - پرسش و تمرین سوره
- درس ۵۳: سوره مبارکه عبس (۳) ۱۹۰
 متن سوره - نمایی از سوره - ترجمه - شرح واژگان (صَبِيْنَا، أَنبَتْنَا، أَبْت) - نکته‌های ترجمه (مفعول مطلق و
 معادل آن در زبان فارسی) - سیمای هدایتی سوره - در محضر معصومان علیهم‌السلام - سبک زندگی قرآنی -
 پرسش و تمرین سوره
- درس ۵۴: سوره مبارکه عبس (۴) ۱۹۸
 متن سوره - نمایی از سوره - ترجمه - شرح واژگان (صَاخَّة، عَجْرَةٌ، قَتْرَةٌ) - نکته‌های ترجمه (ضمیر فصل) -
 سیمای هدایتی سوره - در محضر معصومان علیهم‌السلام - سبک زندگی قرآنی - پرسش و تمرین سوره
- درس ۵۵: سوره مبارکه نازعات (۱) ۲۰۶
 متن سوره - نمایی از سوره - ترجمه - شرح واژگان (عَزَق، نَاشِطَات، حَافِرَةٌ، سَاهِرَةٌ) - نکته‌های ترجمه (إذا
 فجائية و إذا) - سیمای هدایتی سوره - در محضر معصومان علیهم‌السلام - سبک زندگی قرآنی - پرسش و تمرین سوره
- درس ۵۶: سوره مبارکه نازعات (۲) ۲۱۶
 متن سوره - نمایی از سوره - ترجمه - شرح واژگان (وَاد، نَكَال، عَجْرَةٌ) - نکته‌های ترجمه (حذف مفعول از ساختار
 جمله) - سیمای هدایتی سوره - در محضر معصومان علیهم‌السلام - سبک زندگی قرآنی - پرسش و تمرین سوره
- درس ۵۷: سوره مبارکه نازعات (۳) ۲۲۶
 متن سوره - نمایی از سوره - ترجمه - شرح واژگان (سَمَك، أَغْطَش، أَرْسِي) - نکته‌های ترجمه (تمییز و معادل آن در
 زبان فارسی) - سیمای هدایتی سوره - در محضر معصومان علیهم‌السلام - سبک زندگی قرآنی - پرسش و تمرین سوره

درس ۵۸: سوره مبارکه نازعات (۴) ۲۳۴

متن سوره - نمایی از سوره - ترجمه - شرح واژگان (ظَامَّةٌ، بُرِّزَتْ، الْمَأْوِيَّ) - نکته‌های ترجمه (برابری واژگانی، حرف فاء در جواب شرط) - سیمای هدایتی سوره - در محضر معصومان علیهم‌السلام - سبک زندگی قرآنی
پرسش و تمرین سوره

درس ۵۹: سوره مبارکه نازعات (۵) ۲۴۲

متن سوره - نمایی از سوره - ترجمه - شرح واژگان (مُرْسِي، لَمْ يَلْبَثُوا، عَشِيَّةً) - نکته‌های ترجمه (جابه جایی در اجزاء جمله و تأثیر آن در معنا) - سیمای هدایتی سوره - در محضر معصومان علیهم‌السلام - سبک زندگی قرآنی
پرسش و تمرین سوره

درس ۶۰: سوره مبارکه نبا (۱) ۲۵۰

متن سوره - نمایی از سوره - ترجمه - شرح واژگان (مِهَاد، سُبَات، مُعْصِرَات) - نکته‌های ترجمه (تأکید لفظی) - سیمای هدایتی سوره - در محضر معصومان علیهم‌السلام - سبک زندگی قرآنی - پرسش و تمرین سوره

درس ۶۱: سوره مبارکه نبا (۲) ۲۶۰

متن سوره - نمایی از سوره - ترجمه - شرح واژگان (ضُور، سَرَاب، أَخْقَاب، غَسَاق) - نکته‌های ترجمه (ترجمه فعل‌های دو مفعولی) - سیمای هدایتی سوره - در محضر معصومان علیهم‌السلام - سبک زندگی قرآنی
پرسش و تمرین سوره

درس ۶۲: سوره مبارکه نبا (۳) ۲۷۰

متن سوره - نمایی از سوره - ترجمه - شرح واژگان (مَفَاز، أَثْرَاب، دِهَاق، كَأْس) - نکته‌های ترجمه (کاربردهای معنایی فعل ماضی) - سیمای هدایتی سوره - در محضر معصومان علیهم‌السلام - سبک زندگی قرآنی
پرسش و تمرین سوره

درس ۶۳: سوره مبارکه فاتحه (۱) ۲۸۰

متن سوره - نمایی از سوره - ترجمه - شرح واژگان (الله، عَالَمِينَ، مَالِك) - نکته‌های ترجمه (شیوه‌های ایجاد تعادل در ترجمه) - سیمای هدایتی سوره - در محضر معصومان علیهم‌السلام - سبک زندگی قرآنی
پرسش و تمرین سوره

درس ۶۴: سوره مبارکه فاتحه (۲) ۲۹۰

متن سوره - نمایی از سوره - ترجمه - شرح واژگان (تَشْتَعِينُ، مُسْتَقِيمٌ، مَغْضُوبٌ، ضَالِّين) - نکته‌های ترجمه (نقش واژه‌ها در ساختار جمله و تأثیر آن در ترجمه) - سیمای هدایتی سوره - در محضر معصومان علیهم‌السلام
پرسش و تمرین سوره